

ב"ה, ה' בסיון תשמ"ב (27.5.82) מס' 725

הד

הגבע

קבוצת
שוחות

... וְחַיֵּינוּ
עוֹלָם
נִשְׁמַע
בְּתוֹכָנוּ

ל ח ב ר י ם ח ח ג ש מ ח
ד ש ב ת ש ל ו ם ,

"וחג השבועות תעשה לך בכורי קציר חיטים" - במאמר העוסק בנושא
"חג בכורי חטים" פתחברו, הפעם את הגליון.
זמן החג הלאומי אל החג הפרטי, ל"ד לשלוחות. בחדרנו לציין את יום חגנו
בראיונות של מספר אנשים, מהם שיסדרו את המקום ומהם שהוסיפו בדבר, תגברו
וחזקו.

נגע ידוע בכל חברה הוא חוסר דיוק בעמידה בלוח זמנים. על הבעיה
מתריע א. בן זאב (עין הנציב).

ולה בן שלום מוסיפה בנושא הידידה מן הארץ. בעקבות מאמרו של נתן
אדלר.

לעולם לא מאוחר מדי להגשים חלום, גם לא בגיל 160 מבחם לוטן מספר
מעט על 3 שנות למוד.

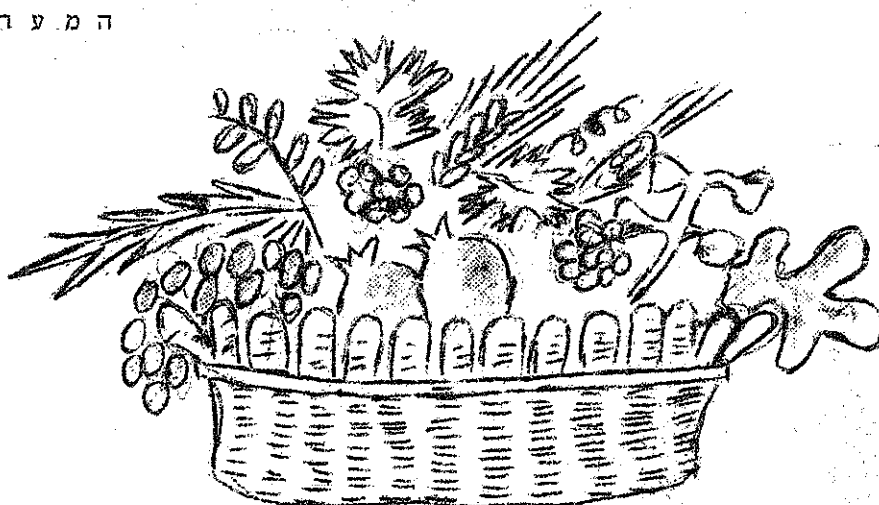
דבורה ברלוביץ - מדריכה בסמינר ללמודי יהדות "שורשים", במסגרת
שרותה הצבאי - מסכמת ב"תפילה" מהזור אחד מני רבים.
שרית מדווחת על "סמינר לנקלטים".

זה עתה חזרה מרב בוכניק משלשה ימי עיון ברמות שפירא. היא הזדהה
לסכם את התרשמותה ולהעביר לבו מסר חשוב.

וחותם את העלון, מוטי ורבר, בקריאה ברגשת "עד מתי" בהיה תלויים
בגורמי חוץ.

קריאה מהבה

ה מ ע ר כ ת .

ח ג ב כ ו ר י ח ט י ם
=====

לחגי ישראל לרוב סיבה כפולה - הסטורית וחקלאית.

פסח - חג בכורי שעורים, וחג יציאת מצרים. סוכות - חג האסיף, ומבטא גם דאגת ה' והגנתו על עמו בלכתם במדבר. שבועות - שהוא נושא דיונו - נתקבל כחג מתן תורה. אפשר ותוכן חשוב זה, דחק מעט הצדה את הפן הראשוני של החג - חג בכורי חטים. אגב מענין לציין, כי בתורה אין כלל תאריך למתן תורה, ורק ע"פ דרשה במס' שבת מזהים את התאריך של חג השבועות עם תאריך מתן תורה בקרוב (יש גם כאן סטייה של יום כפי שהטעים ג. אלון ואחרים) ועוד בחלקו שם חכמים ור' יוסי, אם מתן תורה ב- ו' או ב- ז' בשיוון.

אדם בישראל חב יבולו לה'. לה' ארץ ומלוואה, וא"י שהיא בחלת ה', על אחת כמה וכמה. אדם מישראל מעין אריס הוא, האדמה בתנת לו על תנאי לשמושו. מלכתחלה היבול הוא לה'.

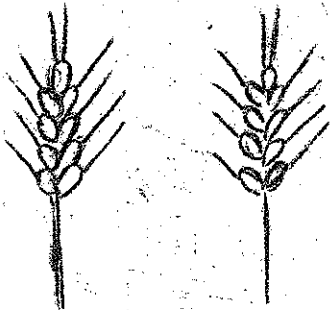
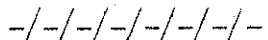
בשעורה - שהיא "ראשית קצירכם" שמענו שיש להביא את העמר הראשון אל הכהן המניפו לפני ה'. (ויקרא כ"ג י - י"א) "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה, עד הביאכם את קרבן אלוהיכם...". (שם י"ד). התבואה באסרת באכילה עד הבפת העומר, ורק כאשר נתנה לגבוה כאשר צווינו, רשאי אדם מישראל לאכול מתבואתו. התבואה היתה קודש וההנפה והקרבן הפכו שאר התבואה לחולין.

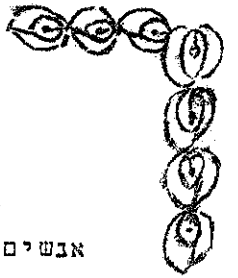
גם בחטים אנו שומעים על הנפה: "ממושבתים תביאו לחם תנופה שתיים, שני עשרונים סולת תהייבה, חמץ תאפינה בכורים לה' (ויקרא כ"ג יז) "והניף הכהן אותם (את הכבשים) על (=עם) לחם הבכורים תנופה לפני ה'...". (שם כ') נראה לכו כי יש כאן מקרא קצר, וכל הנאמר בזיקה לשעורה תקף גם לגבי החטה. לשון אחר עד הבאת שתי הלחם אין לאכול מן התבואה החדשה. ובזה יש לשתי התנופות סיבה דומה. ברור שלפנים בישראל דבר גדול היה היום בו הותרה התבואה לשמוש. מענין

שבסוף הפרשה (פס' כ') בשנות מהמצוות הסוציאליות הקשורות בקציר שתיים - הפאה והלקט. נראה לי שהכתוב בקש לרמוז כאן רעיון גדול. לא די לאדם למלא מצוות שבין אדם למקום ולתת את מבחת ה'. מבחה זו אמורה להיות "לרצונכם" (= שה' ירצה אתכם) רק אם אתם מקיימים מצוות ומתנות שבין אדם לחברו.

שמתת החג איבה שלמה בלא שתוף העני, הגר והיתום והאלמנה, ובראים כי דברי הכתוב בדברים ט"ז י"ד: "ושמתת בחגך...". תופטים לא רק לגבי סוכות, אלא לגבי כל החגים. ואיזה היא שמחה יהודית אמיתית? שמחה שבה גם שותפים העניים. ולא בכדי קוראים אנו את רות בשבועות, ללמדך על הקשר הפנימי שבין מתן תורה ומצוות שבין אדם למקום, למצוות שבין אדם לחברו.

דוד לוינשטיין.

ה י ר ז מ נ י ס... זכרונות מן העבר

אוכלוסית שלוחות על רבדיה השונים מורכבת ממגוון רחב ביותר של אנשים, אנשים אשר הגיעו אליה בדרכים שונות ומעביבות, חלקן אפוף מסתורין וגבורה וחלקן ידוע ומקובל. המיסדים הגיעו מתוך רצונם החופשי, בחזקת צו אלהי "לך לך מארצך וממולדתך... אל הארץ אשר אראך". אחריהם פליטי שואה אשר ראו את יעודם בהקמת מדינה עברית ע"י ישיבה בארץ בדרך ההתנחלות השיתופית. גרעיני ארצות הרוחה והארץ חזקו ובססו את פעלם של הראשונים ופתחו פתח לעליה גדולה מארצות מוצאם. בתוכנו גם קשת אחת של צבור, "הבודדים" אלה שהגיעו מתוך שקולים משלהם ובמוקיהם עמם.

במלאת ל"ד לקבוצה פנינו לאחדים ונקשרו לספר לנו מעט בכל הזוגע לבואם לשלוחות, מה הניעם להגיע לכאן, ואנקדוטות מן העבר.

יואל סימון: (מחלוצי גרעיני כפר הנוער) התחבכתי בכפר הנוער הדתי חקלאי. לקראת סיום הלמודים היה ברור שאנו הולכים להתישבות, אך לא ידענו מושב או קבוץ? החלטנו לבקר, להתרשם ולהחליט. בקרנו ושהינו בקבוצת אמונים ובכפר פינס, אחרי הנקורים היו ויכוחים סוערים ובסופם - הבלתי צמבע - התפלגות. לנו - הקבוצה שהחליטה ללכת לקבוץ היה חסר במושב את ה"ביחד" שעליו היה מבוטס הקבוץ.

הגענו לשלוחות - יותר בכון לפרדס חנה. גרעין ראשון שבא לתגבר את גרעין המיסדים ששהה בפרדס חנה זה שנה.

שכנו אותנו בלול, והסיבה: הלול דלף ולא היה כשיר לעופות (לבני אדם - כן!). עבדנו עבודות חוץ, כדי שביטב לעבוד ונעשה מלאכתנו כשורה, שכרו עבודנו מדריך מבארות יצחק על מנת שילמד אותנו, בוגרי כפר הנוער, כיצד עובדים בטוריה!

רחל סימון: בשבדיה, לאחר המלחמה, התארגנו כל הרוצות לעלות לארץ ישראל. המטרה היתה א"י ולא דובר להיכן בדיוק בא"י, לעיר, למושב או לקבוץ. אחרי תלאות רבות בים, באוגיית "אוליאה" הובאנו לקפריסין. שם הקמנו את גרעין "בילריה" שהיה על טהרת הבנות ואז החלטנו ללכת לקבוץ. שליחי הקבוץ הדתי החלו לחזר אחרינו ולשכנענו לבוא כל אחד לקבוצו.

הכף נסתה למשואות יצחק מכיון שרוב חבריה היו יוצאי צ'כיה, כמונו - בנות גרעין "בילריה" אך הדבר לא יצא לפועל מכיון שעוד בשהותנו בקפריסין התברר שהגוש נתון במצור.

שליחי הקבוץ הדתי חשבו אז שמוטב שולך לשלוחות מכיון שלדעתם המקום תאם עבורנו מבחינה חברתית.

אכזבה מעטה התאכזבנו בבואנו לקבוץ - לפרדס חנה. ההכנה בקפריסין לקראת החיים בקבוץ לא היתה מספקת, חלומותינו על עבודה ביום, ושירה וריקודים במשך כל הלילה לא עלו בקנה אחד עם המציאות. אך, החיים עשו את שלהם ולמדנו לאט לאט את הלכי הקבוץ ואורחותיו.

בשברעות הראשונים לבואי עבדתי במפעל העץ. בפצעתי ונאלצתי להפסיק. מכיון שהייתי מוגבלת עקב המכה, הוטל עלי להיות שומרת בלילה, שומרת יחידה - פחדתי, רעדתי מפחד, אך התבישתי לאמר דבר לאיש וכך, שמרתי עד שהחלמתי מפצעי.

שושנה וחיים רימון: (גם הם מחניכי כפר הנוער.) בשנת הלמודים האחרונה למדנו מעט מאד. הימים היו ימי מלחמת השחרור. לרוב עבדנו בנצורים ובכל מה שקשור בזה. באותה שנה החלטנו על הקמת גרעין. מטעם הקבוץ הדתי הגיעו: משה גורן וצוריאל ז"ל, וספרו לנו כל מה שצריך לדעת על קבוץ. הקמנו ועדת ברורים אשר החליטה את מי לקבל ואת מי לא. מראש לא הכל רצו להגיע לקבוץ. וכך מתוך מחזור של 40 איש

20 היו מעוניינים בקבוץ. החלום של חברי הגרעין (בעצם "ילדי" הגרעין, היינו רק בני 16) היה להקים התישבות חדשה. "הקבוץ הדתי" התאגד לכך בטענה ש-20 איש אינם מסוגלים להקים נקודה חדשה. כך הוחלט שתחילה בתוספת בשלוחות ואולי מאוחר יותר נקים קבוץ חדש עם גרעין בוסף (חלום זה לא התגשם, כמוכח, בעיקר בזכות כמות האנשים והמצב הקשה בקבוצים). מטעם שלוחות נשלח משה גורן (יפה, חתיר) הרקע שלו היה דומה לשלנו (עליה, חניך מקוה ישראל).

הזמן: מאי 1949. כל אלה שהחליטו ללכת לקבוץ עברו מכפר הנוער לשלוחות, אשר החלה להתבחל בעמק. (חלק מן האנשים, בעיקר נשים וילדים, עדיין היו בפרדס חנה) אנו הצעירים באנו ישר לכאן. שום דבר לא היה רק חום וחום! וכמה אוהלים. היום, במבט לאחור כאשר יושבים בבית ממוזג בשבי מזגנים, סלויזיה, כורסא וכוס מיץ תוסס וקר, קשה להבין, כיצד יכולנו לעמוד במאמץ, אך עובדה שיכולנו! היינו יותר צעירים והיה לנו הכוח והרצון לסבול. אורח החיים בארץ כולה היה שונה. אולם התנאים בעמק היו קשים ביותר.

זכור לי (נזכר חיים) שכדי לחסוך בהוצאות ההובלה מכפר הנוער לשלוחות, באנו באוטו עמוס זיפזיף. העמיסו אותנו עם ציוד חפצינו על הזיפזיף וכך בסענו כל הדרך. עד שהגיעו הנשים והילדים מפרדס חנה, הקמנו את הגדר הראשונה, בנינו את הבתים הראשונים (עדיין "גוטיים" על תלם...). מקלחת, חדר אוכל זמני (מחסן חצר של היום) את הרפת, דיר עגלות. ברגע שהבתים היו מוכנים הגיעו המשפחות.

חסידה לנדאו: תמיד שאפתי לגור בקבוץ. לא חשבתי על קבוץ מסוים. פעם אחת תפס אותי משהו ב"קבוץ הדתי" ונסה לשכנע אותי לבוא ל"יבנה", בטענה שיש שם ביי"ס גדול ואוכל לעבוד בו. לא התיחסתי. יום אחד בסעתי עם חברה ל"שדה-אליהו" היא היתה צריכה לעבוד שם בהדרכה, במקרה עברנו דרך שלוחות לבקר חבר שלמד איתנו בנצאלאל, הכל כאן היה שומם. סוף 1949. שיכנו אותנו בליפט אצל חברה שבעלה עבד ב"פרדס חנה". ב-2.00 בלילה יצאנו שתינו לשרותים. הירח היה מלא מעל הגלבוע, ומסביב שממה. כשחזרתי אמרתי לה: אזי נשארת פה!! בוף המקום קטם לי מן הרגע הראשון. בסעתי הביתה, לקחתי תרמיל גב חזרתי ונשארת. מענין, שבדיוק במקום בו ראיתי את הירח במלואו במצא קברו של רובי ז"ל (יהי זכרו ברוך). תחילה עבדתי במשתלת הררדים (מקום עבודה "אקסקלוסיבי", לא האמנתי שאתקבל לעבודה.), לאחר מכן עם ציפקה ופנחס בגן הירק שהשתרע למרגלות הגלבוע. כשהרמתי את עיני ראיתי לפני את שאל במלחמתו הנוראה בפלישתים... תמיד התקשר אצל המקום עם התנ"ך... חלמתי וציירת, וכיצד ציירת? הרבה פעמים עשיתי תור לילה (שטיפת הכלים של מוצאי השבתות).

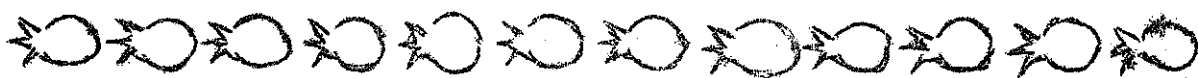
העבודה בצריף הפח היתה קשה ומיגעת, אך בכוחות משותפים (המשפחה, בכל מספר שהיתה תמיד בחלצה לעזרה) בגמדה העבודה מהר. ולמחרת, ביום ראשון הפנוי עליתי לגלבוע לצייר.

אורי לנדאו: (שאינו יודע עברית, לדבריו, עובד בפשטות עלאית) למה הגעתי לשלוחות?

כל הגרעין ממקוה ישראל הגיע, אז גם אורי הגיע. (לאחר ערוד קל מצדנו מוכן להרחיב מעט). הגרעין ממקוה הגיע לפרדס חנה, מפרדס חנה באנו כולנו לכאן. היו כמה מ"הקבוץ הדתי" "שעבדו" עלינו. לא שאלנו לאן? איפה? היו צריכים לעלות להתישבות, קבעו מקום, וזה!!! אמנם היו כאלה שרצו להתישב ב"כפר-יעבץ" ולהקים שם קבוץ, אך לבסוף הוחלט שנשאר בשלוחות.

בפברואר 1948 באנו לפרדס חנה. באותו הזמן ישב הגרעין המייסד במפדץ חיפה אותו גרעין התרחב ע"י תוספת גרעין משדה יעקב.

באותם ימים היינו קולוניים ועליזים. הגרעין שלנו ידע לשיר היטב זמירות שבת (היו ימים...). עד כמה שזכור לי, או בקבלת הפנים שערכו לכבודנו, או בערב שבת

הראשון עם חברי שלוחות דאז אמרנו עליהם שהם "עצמות יבשות" ואחד מאתנו קרא את "חזון העצמות היבשות" (יחזקאל)-הם לא היו מספיק תוססים בשבילנו.

אהרון ולך: בשנת 1940 הגעתי באניה "פטריה". בליתי במחנה מעצר בעתלית. לאחר השחרור עברתי ל"יבנה", הצטרפתי לחברת הנוער שם. בתום התקופה יצאנו ל"בארות יצחק" שבנגב, לא רצינו להשאיר שם, (בעיקר בגלל יחסי חברה מעורערים). חפשנו משק צעיר. לאחר חצי שנה הגענו לשלוחות, שהיתה אז בחיתוליה.

חגגתי את יום העליה הראשון לקרקע ומיד לאחר מכן, חג שבועות ראשון בעמק. החג עבר עלינו בבזית תעלות מגן (על פי היתר מיוחד מהרב גורן). כיון שלא הספקנו להתארגן די הצורך, הזמינו אותנו חברי "עין הנצי"ב" לסעודת צהרים ומקלחת, ג'סטה באה. לאחר חודש ימים הגיע... חשבונו!!

טרודי ולך: הייתי חברה בתנועה כבר בהולנד. כיון שהגרעינים היו קטנים מדי לעליה להתיישבות, צדפו אותנו לגרעין אנגלי. כדי ליצור קבוצה מגובשת, שהינו יחד שנה באנגליה. במשך השנה הכשרנו את עצמנו לעליה, עברנו קורסים שונים מותאמים לצרכי הקבוץ. אני למדתי הנהלת מטבח (כל זאת על פי בקשה מאת בן-גוריון). בהתחלה חשבו להקים קבוצה נוספת, נוסח לביא, מסיבות שונות התכנית לא יצאה לפועל. הקבה"ד איפשר לנו לבחור בין עין צורים ושלוחות. בסופו של דבר נפל הפור על שלוחות, על מנת לתגבר את הקבוצה שסבלה ממשבר עזיבות. מצאנו את עצמנו בעמק ביולי 1951. היה קצת קשה להתרגל לחום של שלהי הקיץ לאחר חורף מושלג באנגליה. בשבתות שמנו ספסל במקלחת הצבורית, ושם מתחת למים הזורמים (גם קצת קרים), הפגנו מעט את החום. הבחורים רחמו על "ההולנדרים המסכנות" ופינו עבודנו את הצריפים (אתם יכולים לתאר לעצמכם איזה קור שרר שם!?) כשהגענו "התלבשנו" על המטבח. התחיל עידן חדש. אוכל הולנדי, שיחות מקצה אל קצה בהולנדית; בקצור טחנות דוח כל היום... מה שגרם למורת רוח בין הותיקות. התנאים במטבח היו גרועים ביותר. לא היו סדורי קרום, האוכל התבשל על פרימוסים, הכל היה רועש מפויח ולא טעים. לעתים קבלתי חבילות מהבית ובהן שוקולד, בס קפה, לפעמים בשר. בדרך כלל אכלנו ביחד, לפעמים שלחתי גם לקרובים בחוץ. פעם היתה לי קופסת בשר, 11.00 התחשק לי לאכול. דחל קיץ (שגרה איתי) לא הסכימה להצטרף לסעודה, אלא אם כן נאכל ברשות הרבים (חדר אוכל). חברתי ואני נהננו ממת בשר מוגדלת. קרה גם שלא היה לנו די כסף להוציא את החבילה מן המכס והעברנו אותה לרשות הגזבר לטובת הכלל או לשם מכירה.

אריה ופנינה ריטמן: (פותחת פנינה וממשיך ומרחיב אריה כאשר הוא בזכר בפרטי פרטים אשר נשכחו מזכרונה של פנינה). יצאנו משבדיה באניה כ- 650 בחורות ומספר קטן של בחורים. באסליה נוספו 200 בחורים. כמובן שהאהבה החלה לפרוח וזוגות נוצרו. בקפריסין החלו להתחתן. גם אריה ואני התחתנו שם. לאחר שהשתחררנו ממחנה המעצר, הגענו למחנה עולים בקרית שמואל, משם לתקומה (על כביש חדרה, באותם ימים). יצחק נולד בחדרה. המושב היה מיועד לעלות להתיישבות בנגב. פשהתחילו המאורעות שלחו את הבחורים הצעירים ל"תפוס" את הנקודה בנגב, כדי שלא תתפס ע"י הערבים. כך בותרנו בתקומה בשים צעירות ובוודות לצד ותיקים וותיקות. אוכל לא היה לנו, כיון שלא היה מי שיעבוד. (לי היה ילד קטן, כך שלא יכולתי לצאת לעבוד) היינו רעבים כל הזמן. היו גם וכוחים בין ותיקים לחדשים. כל זה גרם לכך, שרוב החדשים עזבו. עברנו ל"חיבת ציון". לאחר 9 חודשים שוב מצאנו את עצמנו אורזים חפצים (כמה כבר היה לנו!?) ובוודים ל"טירת יהודה" (ע"י לנד). סה"כ היה לנו טוב שם. היתה לנו אדמה ושמחנו בחלקנו. אולם המצב הבטחוני היה גרוע, ואלץ אותנו לבדוד ולחפש

מקום מגורים שקט יותר. מסתבגים היו באים לילה לילה. לא ישנו בבית אלא ברפת. קרה שמסתבגים הרגו רוק שגר לא הרחק מאתנו. לא יכולתי לשאת את הפחד והבדידות (בלילות בהם אריה היה בשמירה. והיו כאלה רבים) החלטתי, זהו!! רציתי ללכת לעיר, אבל אריה רצה קבוץ. הציעו לנו לערוך סיור בארבעה ממשקי עמק בית-שאן ולהחליט, התחנה הראשונה בעמק היתה בטירת צבי. כאשר הגענו לשם ראיתי ענן אבק עצום עולה מאחורי האוטובוס, אמרתי לאריה: אני לא יורדת פה, נוסעים לשלוחות! בשלוחות היו ה"שבדיות", אותן בחורות שהגיעו אתנו באניה לארץ (ברכה גורן, רחל קין, ועוד) ירדנו ונשארו. היה לי קצת קשה להתרגל. אהבתי את הפינה הפרטית שלי, רציתי מטבח משלי (אזי בתנו לי לעבוד במטבח) היו לי גם הרהורי עזיבה. אבל לאחר שכנוע של מזכיר הפנים דאז (אשר דויטש) בשארנו. לא הכל הלך חלק, היו חכוכים על רקע בתי ילדים, עבודה ואפילו על אספקה קטנה. מקרה שקרה לי עם ביאנקה (מספר אריה). היא היתה אחראית על אספקה קטנה. סבון חלקו פעם בחודש. כשהלכתי לבקש ממנה חתיכה נוספת (עבדתי בחוץ והייתי נורא מלוכלך), ענתה לי: קבלת, תחכה לחודש הבא! מתוסר ברירה התרחצתי בסבון כביסה. (השנים 55-57 היו השנים בהן הגיעו אלינו חלוצי העולים מארה"ב ומדרום אפריקה).

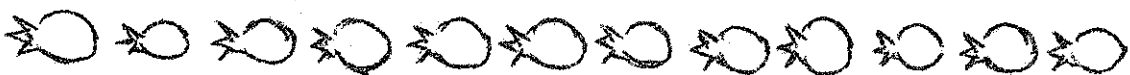
קלי: עד שנת 1947 הגיעו חברי בני עקיבא מדרום אפריקה לכפר עציון. לאחר נפילת הגוש, הלכו הזותרים לעיר וחלק לכפר דרום (בני דרום של היום), אולם לא הצליחו להקלט שם, (משבר רציני פקד את כפר דרום, שהפך ברבות הימים למושב שיתופי). לאחר נסיון כושל במספר משקים הגיעו לשלוחות. מדאשוני הבאים מאיר תמדי. בעקבותיו ובזכותו (היה שליח בדרום אפריקה)-אחדיו נשלחו נוספים משלוחות לשם-הגיעו (ומגיעים עד היום) דרום אפריקאים נוספים לשלוחות. לפני שעלינו היינו בהכשרה בדרום אפריקה ומשם (6 חבר'ה) לכאן ב- 15 ביוני 1956. ההכנה לקראת החיים בקבוץ היתה רצינית ויסודית. כך שהמעבר מחיי "תפנוקים" לחיי עמל לא הור קושי מיוחד עבורנו. היינו מעורבים דגשית ונפשית שבים, בטרם באנו לחיות פיזית. כבר בהיותנו ילדים בני 11-12 היינו בתנועת נוער. זכור לי, שכאשר היה אחד מן החברה עולה לארץ (לכפר עציון) היינו ישבים אצל סבתא של אחד החבר'ה שלנו על הרצפה, וב- 4.00 לפנות בוקר מעמיסים עצמנו על טנדר כדי להפריד ממנו בשדה התעופה. כשסיימנו את ביה"ס הלכנו ללמוד מקצועות אשר יתאימו לחיינו החדשים. חשבנו להקדים את בואנו לשלוחות, בגלל פעילות הפדאיונים, אולם מהמשק הודיע לו שעל אף המצב הקשה, יסתדרו, ושאין כל צורך שבזדרז, אלא נכין עצמנו כפי שתכננו מראש. לאחר טיול באירופה הגענו למשק. תקופה קצרה עבדתי ברפת ואח"כ בשלחין, עד שהפרידו בין הירקות לסלק והמספוא.

הקושי העקרי שלי היה להיות בארץ ללא משפחה, בעיקר בתקופה בה שרתתי בצבא. אבל בד"כ לא היה בורא, הרווקיה היתה גדולה, כך שלא היה משעמם. אמנם לא היו הרבה בחורות רק כמה אמריקאיות. הצעירות בשטח היו בנות חברת הנוער המתנו בסבלנות עד שתגדלנה.

דן וזהבה ולס: היינו גרעין קבוצי של בני עקיבא בצפון אמריקה. בתאום בין מוסדות הקה"ד ומזכירות הגרעין נקבע שנלך לשלוחות.

עד אז הלכו הגרעינים לכפר דרום ולעין הנצי"ב אולם הנסיון שם נכשל והם התפרקו. (כך באופן כללי למדי. דן שלא היה במזכירות הגרעין מכיר את הדברים באופן שטחי). נקבע משך תקופה לעליה בשנים 55-57 הגיעו לשלוחות ראשוני האמריקאים. רוב החברים גמרו למודים לפני שעלו.

חשיבות מיוחדת נודעה לגרעין שלנו, כיון שהוא היה הגרעין הראשון שנקלט במשק, ואשר היווה בסיס יציב והמשך לאלו שבאו אחריו. הגרעין מנה כ- 50 איש, מפנות

שונות בצפון ארה"ב מקום הרכז היה בזיו-יורק. אני הגעתי מהחוף המזרחי, המשכתי לשיקאגו ועל קשרים עם הגרעין שמדתי באמצעות משה ווייס. (אם איבי טועה גם מאיר כהנא מ-"כך" היה זמן מסוים חבר גרעין).
אנו הגענו בין האחרונים. בדצמבר 1957, כבר משפחה 3 נפשות. אורי היה בן 8 חודשים. תיבוק גדול מאד. כולם פה התפעלו מהגודל שלו (בסדר גודל של משה ואלחנן ולך - גודל אשר היה חזיון נפרץ בעולם התבוקות שגדלו על בטיס של צנע ומחסור).
ההבדל בין החיים כאן לארה"ב היו גדולים. כמוכון, אולם לגבינו לא היו קושי מיוחד מכיון שציפינו להבדלים ברמת חיים. היה קשה להתרגל להבדלי תפיסה, לחוסר גמישות והבנה לאנשים בעלי חינוך ורקע שונים. כיום מוצאים בשלוחות הנבנה רבה יותר ובכונות לעזור לתוש להקלט. להערכתך, המעבר היה קשה לחלק מן האנשים. עובדה היא שחלק עזב.

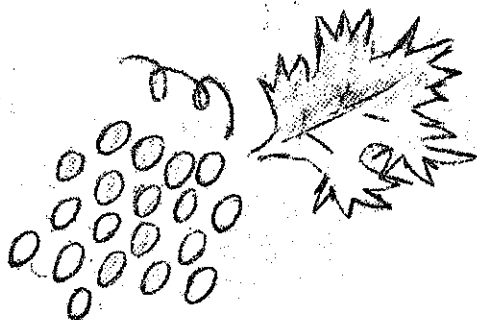
ואבקדוטה בעבין רמת חיים. הבאתי ארה"ב מברשת לגרוד גב. חבר אחד מאד התפעל מן המכשיר היעיל, ומזכיר פנים הביע את זעמו, מאחר והפריט אינו מצוי ברשימת הפריטים שבדמת חיים.
גם שולחן הפורמיקה שהבאנו היה מצרך מותרות באותם ימים והורה מקור למתלוקות.

הבאנו מעט מהדי ימים עברו; ספורי זכרונות מרתקים יש לרבים. אלה שמורים עמוק בלב ומחכים לאזנים קשובות. כל חבר וספורו, כל אחד ומטען חוויותיו. חבל ש"קצר המצע מהשתרע".
כיום חגה של שלוחות, הוא יום חגנו נאחל לעצמנו, שזוהר העבר וחזון ראשונים יהיו מקור של עוצמה להתבססות ולהתפתחות בכל התחומים.

-/-/-/-/-/-/-

פעם גזרה המלכות גזירה על ישראל, שלא יביאו ביכורים לירושלים, והושיבו פרוסדאות (משמרות שוטרים) על הדרכים, כדרך שהושיב ירבעם בן נבט, שלא יעלו ישראל לרגל.
מה עשו כשרים ויראי חטא שבאותו הדור?
הביאו טלי ביכורים וחיפזם בקציעות ובטלום והעלו על כתפיהם.
כיון שהגיעו אצל פרוסדאות, אמרו להם: להיכן אתם הולכים?
אומרים להם: לעשות שני עגול-דבילה במלתסת שלפנינו ובעלי טעל כתפנו.
כיון שעברו מהם עיטרום בטלים, והביאום לירושלים.

(תעבית)

"מ צ ט ע ר ש א ח ד ת י"

ימי שנותנו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, וכל רגע ורגע מתנת שמים. הלכה: הגוזל את חברו שווה פרוטה חייב להחזיר לו, אך הגוזל מחברו רגע של זמן, אין לו כלל אפשרות להחזיר. ובכל זאת, מעשה שבכל יום ובכל שעה הוא, שאדם גוזל זמן מחברו: כך סתם מתוך רשלנות, אי אכפתיות, חוסר התחשבות, זלזול. ליציאה לעבודה, לדיון בוועדה, ללימוד תורה, לבסיעה משותפת - תמיד מחכים למאחר. לדייק בזמן בחשב אנאכרוניסטי, "ייקיי", מרובע, בטלבי. האיש החשוב, העסוק, המעשי, כבודו לאחר ולאץ את זולתו להמתין. שהמתנה היבה בזבז זמן, שאיחור הינו גזילת זמן, איש אינו נותן דעתו על כך. שאלתי: מי נתן לזולתי רשות וסמכות לבזבז את זמני שהוקצב לי משמים, כך סתם מתוך רשלנות?

ככל שחייבו יותר מאורגבים בתלות הדדית, וזאת מנת חלקנו בכל חברה מפותחת השיגית, גדולה יותר המחויבות לדייק בזמן. לזנוז במדבר אין צורך בשעון אלא לקישוט בלבד. אבל אנחנו, בקבוץ, החיים בחברה מאורגנת, כל אי דיוק של האחד, גורם לפגיעה בשני, גוזל את זמנו של השני, גזילה שאי אפשר להשיבה.

ועוד דבר: האיש המחכה חש עצמו מתוסכל, טפשי, מושפל. המאחר לא התכוון לכך, אבל הוא הוריד את חברו לדרגה צמוכה ממנו. העובדה שהמתין לו, שום הצטדקות "מצטער שאחרתי" - לא תרפא את הניפגע, וגם לא תחפה על הפוגע. ואשר לי, כבר חדלתי להאמין להתבצלויות: מביך אותי לראות אדם מכזב ברוב בימוס.

כתב: א. בן זאב - עין הנצי"ב.

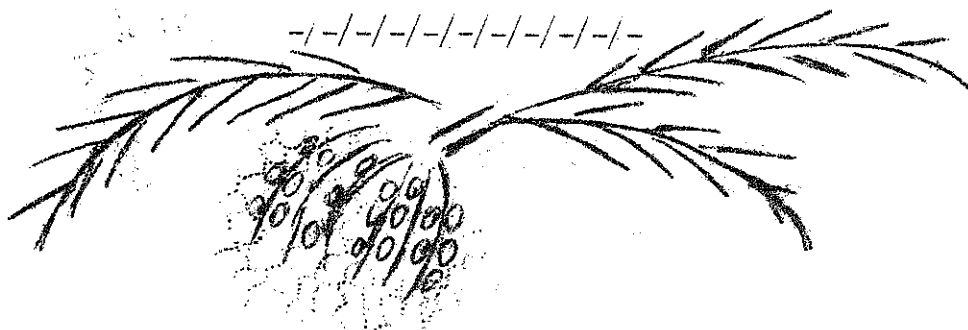
(המאמר מועתק מהעלון של שדה אליהו שהעתיקו מעלון עין הנצי"ב)

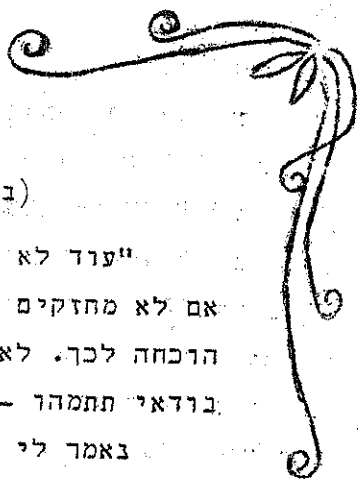
-/-/-/-/-/-/-/-/-/-

"ועשית חג שבועות לה' אלקיך" (דברים ט"ז י')

מה תלמוד לאמר? לפי שנאמר: "וחג הקציר בכורי מעשיך". שלא תאמר: אם אין קציר, אין אתה עושה יום טוב, לכן נאמר: ועשית חג שבועות - כגון שישראל בגלות ואין להם קצירת העומר ואפילו הכי - "ועשית חג שבועות".

-/-/-/-/-/-/-/-/-/-

עוֹד לֹא צוֹתֵקָה הַשְּׁלֶשֶׁלֶת

(בעקבות המאמר של נתן אדלר על הירידה מן הארץ)

"עוד לא צותקה השלשלת". השלשלת הקושרת אותנו לאבותינו אינו קשר אוטומטי - אם לא מחזקים אותו, הוא נתק. עובדת היותנו עם קטן אחרי כ"כ הרבה דורות, היא הוכחה לכך. לא רק הרגו בנו... כמה אבדנו בכל הדורות ע"י התבוללות? בודאי תתמהו - מה לנו, לשומרי מצוות, ולהתבוללות? נאמר לי לפני שנים, שנבקר בשלוחות, עמד הרב צבי יהודה קוק זצ"ל, על כך, שמשום שרובנו הוצדת החנוך המערבי, ישנם דפוסי מחשבה יהודים שרשויים שהם זרים לנו. לא הבנתי אז, למה התכוון - אך דומני שהיום הדבר ברור לי יותר, ואנסה להבהיר איפה אני רואה את הקשר לבעיות שאנו בתקלים בהן. דומני שאין אנו מודעים די הצורך למידת ההשפעה עלינו הן של החנוך המערבי שקבלנו, הן של כלי התקשורת למיניהם ושל העולם הסובב אותנו דוגמאות אחדות להשפעה זו: האופנה המשעבדת רבים מאתנו; הרגשת ה"צורך" לטייל לחוץ לארץ; הריצה המטורפת אחר רמת חיים גבוהה יותר... אף השפעת סרטים שאנו רואים היא גדולה. סרטים (שאינם הולמים צנור דתי) בהם יחסי אישות אסורים הם דבר של יום יום, משפיעים בתת הכרה. לעתים קרובות, כאשר אדם בחשף לרעיון שהוא מתנגד לו מלכתחילה, הוא מתרגל אליו ובמשך הזמן הדבר נראה לו פחות חמור... (בעת מלחמת ויטנם, באחד הכפרים, הרגו חיילים אמריקאים אוכלוסיה אזרחית ללא הבחנה. הדבר זעזע את הצנור האמריקאי. פסיכולוג בצע נסוי בבנו כדי לבדוק כיצד קרה הדבר. הוא הראה לילד סרטי אלימות בטלוויזיה, שעד אז מנע ממנו. תחילה הזדעזע הילד. במשך הזמן, לא הגיב כלל. הפסיכולוג הוכיח בכך כיצד בנים שחונכו בנגוד לכך, היו מסוגלים לבצע הוראות, אפילו לרצוח). אם מבוגדים מושפעים כך, על אחת כמה וכמה צעירים שחסד להם בסיון חיים. מה אנו עושים לחסן את עצמנו בגד השפעות אלו? כמה מאתנו רואים חובה לעצמנו ללמוד יותר על יהדות, על מחשבת ישראל, על הלכה בכל התחומים - בחקלאות, ביחסים בין אדם לחברו, וכו'. לו היינו מודעים יותר, למשל, לחומרת אסור לשון הרע, ועל הצורך שאדם יעבוד על עצמו כדי להתגבר על הנטייה הטבעית הזו (הרמב"ם בשמונה הפרקים) בטוחני, שחלק מהבעיות החברתיות בשלוחות היו נפתרות. נוסף על כך, עלינו לשוחח עם בנינו לא כדי "לכבות שריפה", אלא כדי לחזק את השרשים - האם אבחנו משוחחים אתם? על מה? הצדמוניות רבות ניתנות - גם על בסיס מאמרים רציניים בעתונות ושדורי טלוויזיה... האם אבחנו מסבירים לבנינו שאסור ליהודי לרדת? ואפילו לפי ההלכה, אסור לצאת את הארץ אלא למטרות מוגדרות?! - וטיול ל"כיף" איננו בכלל בהן! (כאן דוגמא לדבר שנראה לנו, בעקבות חנוכינו להרחבת אופקים - מוזר... ובכל זאת - הלכה!). ההסברנו שמי שעובד בחו"ל ללא רשיון עבודה, כפי שעושים רבים מן המטיילים, אינו משלם מסים - ועל כן הכסף שהוא מצליח לחסוך (מעל למה שהוא חושב שיוכל לחסוך בארץ) הוא רווח מטפילות (פרזיטיות) - תיים על חשבון משלם המסים של הארץ בה הוא שוהה? ההסברנו שיהודי אינו חי רק לעצמו, שהאדם הפרטי אינו מרכז העולם, שהוא חלק מצנור החי היום, וחלק משלשלת דורות היהדות? שאין קיום ליחיד ללא צנור, ואין קיום לצנור - ללא יחידים? האם שמנו לב ש"קשר שתיקה" (על מעשים הנוגדים את אורח חייו) אוכל כל חלקה טובה אצלנו?

לדוגמא: מי שמודע למקרים "חריגים" ביחסים בינו לבינה, אינו מוכן להוקיע - לא באופן אישי עם הזוגע בדבר, ולא ע"י פניה למוסדות - על כן כדור הטלג הולך ומתגלגל. מבין לבו שזה לא יוביל ליחסים אסורים אחר נשואין? קשר שתיקה מפורש כהודיה. בטוחני שאצל רבים מאתנו קשר השתיקה אינו נובע מהסכמה לבעשה, אך אנו חוששים לפגוע בזולת. הפתרון? לא הוכחה בפרהסייה, כי אם שיחה פרטית עם הזוגע בדבר. התוצאה הנזכרת היא, שבגלל החשש לפגוע בפרט, אנו פוגעים בצבור כולו.

יש עוד בקודה בה אני רואה אפשרות לתקן. אין דבר בחזון שמשפיע יותר מדוגמא אישית. ב"ה, יש ביציבו חברים טובים, בעלי מקצוע מעולים, שהזוער, בצדק, מעריך אותם. אלה, הן בעבודה, הן ליד השלחן בחדר האוכל, היו יכולים להיות דוגמא לכך שגם הענף פועל בהתאם להלכה; בשיחה על בעיות שנגעתי בהן, בקייסת עמדה ברורה יכולה להשפיע רבות.

לסכום: מה נוכל לעשות כדי למנוע המשך התדרדרות?

- א. חזוק עצמנו ע"י למוד.
 - ב. זהול שיחות דציניות עם בנינו, וזה עם זה.
 - ג. הכרת העובדה שבמעשנו הננו בעלי השפעה על הדור הצעיר.
- כל הנאמר לעיל מכוון לכל חבר במשק, גם למי שעדיין אין לו בנים בגיל חנוך.

ולה.

://://://://://://://://://://://://

מפני מה נוהגים לשטוח עשבים בבתי ישראל בשבועות?
לפי שמשח רבנו ב- ז' באדר נולד. ולאחר שלשה ירחים, כשלא יכלה עוד הצפינו שמה אותו בתיבה "ותשם בסוף על שפת היאור". ועתה צא וחשוב: שלשה ירחים מ- ז' באדר - הרי שביום ו' בסיון העמידה יוכבד את התיבה בסוף שעל שפת היאור. ולזכר אותו המאורע מקשטים את הבתים בעשבים הדומים לסוף.

מה ענין דות אצל עצרת שנקראת בעצרת, בזמן מתן תורה?
ללמדך שלא ניתנה תורה אלא על ידי יסורין ועובי.

(ילקוט שמעוני).

להיות סטודנט - בגיל 60

להיות סטודנט הפך לתופעה שגרתית כיום. לרוב גומדים את השרות הצבאי והולכים ללמוד 3 - 4 שנים. יוצא אם כן שרק בגיל 24 - 25 מתחילים לעמוד למען הקיום. ברור שהלימוד בגיל צעיר יחסית קל יותר ומסיבות בוספנת אין לדחתו.

אין זה מפליא שלימוד פיזיקה, כימיה ומתמטיקה שמעולם לא למדתי, היו קשים עלי. התנחמתי בכך שגם אלו שגמרו תיכון התקשו ולעיתים גם התיאשו. האמת שלא חשבתי שאצטרך לעמוד במבחנים במקצועות אלו. תוך כדי למוד הבנתי את החשיבות של לימודים אלו להבנה יסודית של תהליכי הצילום.

בשנה הראשונה והשנייה הקדשתי עד השעות המאוחרות בלילה אחרי הצות ללמוד זה. לפני השעה שש בבוקר כבר קמתי להמשיך. כאמור יכולתי לחסוך לעצמי מאמצים גדולים אילו ידעתי ויכולתי להתכוון בתחומים אלו.

הכנידו גם תנאי הכלכלה. הרגשתי שלא בנוח להוציא כספים רבים לנושא זה. כך בעזרתי במצרכים מהבית. במשך התקופה הארוכה במאס קצת האוכל הקהה החד גרונני. מאידך היו הוצאות על חמרים שעד כמה שהשתדלתי לצמצמן היו בלתי במזעזע.

כשליש מהתלמידים במחזור שלי היו בני משקים. דבר זה עזר לי דבות. הפעה ביני וביין הצעירים בעיר הוא גדול לעומת זאת התחברנו בעלי הרקע הקיבוצי ועבדנו יחד. בלט הדבר במיוחד השנה. בתחילת השנה חולקנו לצוותים.

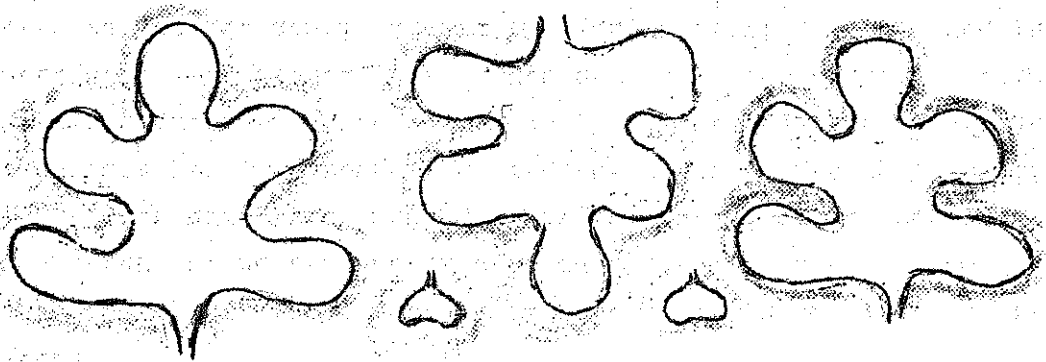
צוות אחד ששה עירוביים צעירים ובצוות שלי בת מכורת, וצעיר מקבוצ מצר, על שני הצוותים הוטלו משימות זהות. במקצוע הוידיאו, כתיבת תסריט צלום ועריכת סרט על פעולות המכון הביאולוגי בחיפה במקצוע האור קולי הפקת תכנית אור קולית על המכללה בה אנו לומדים. שני המקצועות האלו בלמדים בפעם הראשונה במכללה ולפך ברכש ציוד רב. המורים בעלי מקצוע העוסקים בכך יום יום במסגרת פדגוגיתם.

בנוסף לשני הפרויקטים הב"ל מגיש כל תלמיד עבודה בנושא הצילום. בחדתי בנושא "הכותבה בחקלאות ובתעשייה בצילום שחור לבן" (ההוצאה בצלום צבעוני גבוהה ביותר) ובתכנית אור קולית "יום עבודה בדיגיטל".

בסוף הלימודים מתקיימת בבית הספר תערוכה שבה מציגים את העבודות בכל מגמות הלימוד ברמה גבוהה ואפשר להזדהות מהסתכלות בתערוכה הזמשכת מספר ימים. לצערי לא ניתן להציג בבית את סרט הוידיאו והתכנית האור קולית. ממליץ לבקר בתערוכה מי שיזדמן לחיפה בסוף חודש יוני.

מנחם לוטן.

-/-/-/-/-/-/-

ת פ י ל ה / לאה גולדברג

למדני אלוקי, ברך והתפלל
על סוד עלה קמל, על נוגה פרי בשל,
על החרות הזאת, לראות, לחוש לבשום,
לדעת, לייחל, להכשל.

למד את שפתותי ברכה ושיר הלל
בהתחדש זמנך עם בוקר ועם ליל
לבל יהיה יומי היום כתמול שלשום
לבל יהיה עלי יומי הרגל.

שירה של לאה גולדברג משמש לסיכום ופרידה מחניכים שהיו במדרשה, בחרתי לפתוח בו, מפני שהוא ממצה את עבודתי במדרשה.

המדרשה המכונה "שורשים" - נמצאת בישוב קטן הנקרא קרית חיבור אשר בו לבד מבנין האכסניה שלנו - ישיבה מקצועית לנערים בכתות ט' - י' ומספר קטן של משפחות אשר עוסקות בשני מוסדות החיבור. הישוב עצמו שוכן בסמוך לעיירה מעלות - בכניסה ל"חבל-תפן".

למדרשה שני מסלולי לימוד עקריים: קבוצות של תלמידי חיבור בדרך כלל לא דתיים המגיעים אלינו לסמנדריונים בסופי שבוע. ותכנית בר-מצוה המקנה מושגי יסוד ביהדות לתלמידי כתות ז' בבתי-ספר ממלכתיים - תכנית זו מוגשת כימי עיון בכתה. בושאי הלימוד ורמתם משתנים בהתאם לקבוצה ולגיל החניכים. אך לכולם כמו בשיר יש את "החרות הזאת, לראות, לחוש, לבשום". הגישה מאד פתוחה ואנחנו משתדלים לתת לכל חניך הרגשה טובה, שמקבלים אותו כמו שהוא ומוכנים לשמוע את דעותיו אף שיהיו קיצוניות, ולא בפגע אם יאמר "דברי אפיקורסות". זה אולי סוד ההצלחה ביצירת קשר עם החניכים. פעמים רבות הם באים עם התנגדות מוקדמת ליהדות ומפחדים שיתקיפו אותם או שיעשו להם "שטיפת מוח" - כדבריהם. אבל כשהם נתקלים בפתיחות של המדריכות ומבינים שהם בעצם מתפרצים לדלת פתוחה - נופלות המחיצות והלבנות בפתחים.

ענינים שבין אדם לחברו חשובים לנו מאד ולכן בכתות ז' אנחנו מקדישים יום שלם לנושא שקראנו לו "ניצנו לבין עצמנו" - משמעותו של היחיד - "האדם הוא עולם מלא" - וחשיבות החברה לאדם. יש וסמנדריון שלם מתרכז סביב מוקד זה. "למדני אלהי", כמו לאה גולדברג גם החניכים רוצים לדעת, ללמוד ולהבין ואחר הכרות קצרה פוץ זרם שאלות שאין לו גבולות. למדנו לענות לחניך "אבני יודעת, צריכה אני לברר" - ולקרות שהחניך ידע להעריך את העובדה שאין באמתחתינו חשובה לכל שאלה שלו.

בכל הגילים אנו בוחנים יחד את התרבות על פיה אנו מזהלים את אורח חיינו ומשהגענו למסקנה - שדב הקביה היא "תוצרת חוץ" - מחפשים אנו את התרבות המיוחדת לנו.

בכתות ז', הקרובים לנו-המצוה אנחנו מלמדים על התפילין: מציגים את התפילין מבחוץ ומבפנים ולומדים את תוכנו של ארבע הפרשיות. עם תלמידי תיכון אנו עוסקים בשני נושאים מרכזיים: שבת ותפילה. גם בנושא זה אנו מחפשים דרך לליבם של החניכים. אנו מעינים בשירים ומחשבות שהועלו על הכתב ע"י סופרים ומשוררים (כמו שירה של ל. גולדברג) איתם יכולים החניכים להזדהות, תוך כדי לימוד קטעים אלה, שהם בעצם תפילות אישיות, סביבים החניכים מהי תפילה ומה תשיבותה ואז קל יותר ללמוד איתם מתוך סידור. (את החניכים שנקשרו במשך השיחות לתפילה אנו זוכים לראות בשבת בבית-הכנסת ומאשרים להדריך אותם בזמן התפילה).

"בהתחדש זמנך עם בוקר ועם ליל"
את בושא "הזמנים" - שבתות מועדים ולוח שנה עברי אנו מעבירות בשתי התכניות.
בתכנית בר-המצוה מתייחסים הילדים לחשיבותה של השבת ללכוד המשפחה ולצד
הסוציאלי שבשבת. הם מוקסמים לשמוע על כל סדרי השבת כאשר אנו מתארות כיצד
אנו נוהגות.
לתלמידי תיכון אפשר להסביר על מהות השבת, איסורי המלאכה והצד המעשי.
הם חורים במשך השבת את האוירה של המקום שתושביו כולם דתיים. נוהגים אנו
לחדש את מנהגו של האר"י ז"ל וגורריו ולקבל את השבת בתפילה על ההר בחיק הטבע
וכך להכנס לאוירה של שבת.

"על סוד עלה קמל על בוגה פרי בשל" -

בשתי המסגרות ובהדרכת טיולים שנתיים אנו משלבים סיורים בגליל כאשר שימת
הדגש היא גם על הטבע ובעיקר על הנקודה - היהודית. פוקדים אנו בתי כנסת
מתקופות שונות - וביחוד אימצנו את ביה"כ בפקיעין ואת שתי הנשים שנותרו ממשפ'
זינתי ושומרות על הגחלת. בניקורים שם אנו משוחחים על קשר עם ישראל לארץ
ישראל ועל רציפות הישוב בה.

"לדעת, לייחל, להיכשל"

שלשה מרכיבים חשובים שהספקנו לרכוש במשך תקופת ההדרכה.
ידע - ההכשרה שקדמה לעבודה היתה מאד מצומצמת ואת רוב החומר ודרכי העברה למדנו
תוך כדי פעילות.

בעיקר עזרה לנו בכך בת שהמשיכה את שרותה מלפני שנה והיתה מצויה בתכניות -
אשר מורכבות מדפי מקורות והרבה אמצעי המחשה והפעלה. כאשר אנו משתמשות במוכז -
מוסיפה כל בת את טעמה היא ומעבירה בדרך המיוחדת לה.

כאשר אנו בונות תכניות חדשות אנו מלקטות חומר כותבות פוסלות טפל מוציאות עיקר
ויוצרות בנינים שונים ומגוונים.

הצורך להרחיב את היריעה בא גם מאופיים השונה של הקבוצות ומובן שגם
עבורינו להעשיר את עצמינו ו"לבל יהיה עלי יומי הרגל".

עומדת לרשותנו - ספרית המדרשה אשר ימצאו בה אבני בנין טובות ומלבדה אנו
בעזרות באנשי המקום ובמרצים מבחוץ.

"ליחל, - כמו כל מדריך, מורה, מרצה וכדומה, המקדיש זמן ומאמץ להכנת שיעורו,

אנו מצפים מעצמנו למצוא את הדרך שתוביל את דברינו לליבותיהם של השומעים.

או בשלב ראשון - שיובנו המלים כפי שהתכוונו לאמרם. ושוב כמו כל מדריך, מורה,
מרצה וכדומה שתי תוצאות תיתכנה - הצלחה וכשלון.

אין צורך להמתין לסיורו של יום עיון או לשיחת הסיכום של הסמנריון בכדי
לחוש אם הקבוצה צועדת איתך או בשארה עם חומת מגן. לפעמים אנו משנות את הגישה
תוך כדי סמנריון או משתדלות לתת להם למשוך בחוטים. יש וגרעין מתוך הקבוצה לא
מוצא ענין בדיונים ונא רק בכדי "בעשות חופש". ואז אנו מלכדות סביבנו את
המתעניינים וממשיכות איתם.

הכשלון - בונה את הסנריון הבא - אנו מבקרות את עצמנו, מחפשות את הגורמים

בכדי להימנע מהם להבא. ההצלחה - אשר בשבילנו היא התענינות, רצון לדעת יותר,
יציאה עם שאלות - הרגשה שלא "שטפנו" המופעים בשיחות עם החוביכים המורים
ונכתבים במכתביהם - הם מקור כח וחיזוק.

אם מצוה הוא לרצות ולחונן את אבניה ועפרה של ארץ ישראל כדברי הכתוב
"כי ירצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחובנו"
הרי את ילדי ישראל, על אחת כמה וכמה. ד' אריה לויין זצ"ל.

זכיתי וחלקי עם הנושאים בעול מצוה זאת.

מ ן ה מ ט ב ח ב - - - -

במשך שנים אכלנו ארוחת ערב בבית - בעיקר בגלל הרעש בחדר האוכל הישן אך גם בגלל האפשרות להוסיף לארוחה את הטעם האישי מבלי לשנות את הרכבו הבסיסי. במטבח החדש בפתחו אפשרויות שלא היו כמותן במטבח הישן: תנור אפיה למאכלים חלביים, הרובוט שבמהירות הבזק מכין ממרחים וסלטים שונים, השמוש בעגלת שרות וגם שטח רחב ידיים ונקי להכנת האוכל. תמו הימים בהם הכנו יום יום לארוחת הערב:

- 48 צלחות עם ירקות
- 48 צלוחיות עם גבינה לבנה
- 48 צלוחיות עם ממרחים
- 48 צלוחיות עם דג מלוח
- 48 קנקנים עם תמצית תה
- 48 סלים עם לחם פרוס ועטוף

וכל זה רק לתור ראשון!

עם המטבח החדש גבר גם החשק לעבודה ולשרת את הצנור. כמו בכל מקצוע אחר ישנן מספר תכונות המאפיינות ומבטיחות הצלחה: אהבה למקצוע (בשול), מושגים בתאוריה (תזונה) העזה לחדושים, דמיון, פתיחות ללמוד מאחרים וזכויות לשרת את הצנור על הצד היותר טוב. כמובן במשך הזמן גם החדש הופך לשגרה ולכן הצורך המתמיד ללמוד לקרוא, לבנות. יש גם להשלים עם העובדה ולא לפחד ממנה שלא ניתן תמיד לקלוע לטעם של 500 איש וברור כלל מישתה, מפסיד ואחרים מרוויחים. חומרי גלם מצויים במטבח בשפע ובראש ובראשונה גן הירק שלבו שממש מזמין אותך לבצל את מגוון ושפע הירקות לסלטים למיניהם. לולא גן הירק היה לנו בעיה כמה למלא את כל קערות שבעגלת השרות. גם כך זו קצת בעיה. יש גם מגבלות במלוי התפקיד, שתיים ליתר דיוק:

1. זמן

2. תקציב

ולעתים שתיהן יחד. למשל פיצה ולזניה יש לתקצב למנה לאיש מן הטעמים הנזכרים ובעיקר בגלל גורם הזמן. אגוזן הוא ממדח יקר, סלט פירות או סלט תפוז"א מצריכים זמן רב להכנה. כמובן שדוקא אלה הם תפריטים פופולריים וטבע האדם תמיד לרצות "יותר" מן הדברים הטובים והיקרים. יש אולי ערך, בהזדמנות זו, להזכיר לחברים, ובמיוחד לאלה שאוכלים בבית, שארוחת הערב המוגשת ע"י המטבח מיועדת לערב אחד בלבד ולא למלוי צבצבות לכל השבוע, אין צורך לדאוג למחרת, ב"ה הצלחנו תמיד להעלות משהו על השולחן, בוקר ערב וצהריים. ואז גם לא יקרה שלבאים לאכול בתור שני לא ישארו "צ'ופרים".

בזמן עבודתי במטבח כל צוות המבשלות היה חדש ובלתי מצויה ומרים רותם עשתה סיבובים (עדיין עושה סיבובים) בין כל האגפים ובעת ועזבה אחת מכינה דגים לשבת, בצק לבית, עוזרת במטבח ילדים ותור ערב על רקע הזמנות אצל הסוכנים והכנת אוכל לטיול ילדי ב"ס. בכלל אין ארוע במשק שאינו קשור בדרך זו או אחרת בגסטרונומיה. היגיינה, בקיון וסדר, ושמירה על הציווד מהרורים ה- א - ב במטבח צבוהי וקלי עוסק בתחומים אלה בין היתר למופת. התחום שלבו, עובדי המטבח, מגיע "עד למרפסת" ושם חוגג הבלגן שעל קלי להסיר.

במטבח ובחדר האוכל עובדות יום יום כ- 15 בחורות, לעתים תחת לחץ הזמן וגם לחץ של מאמץ פיזי - אף פעם לא שמעתי צעקות או מריבות, מלבד הצעקות של הטרוזיסטור.

בעים לראות דור צעיר עובד בצורתא עם ותיקות באותה מידה של אחריות ומסירות. אנו יכולים להיות גאים בזה.

עדיין צוותי המטבח די מקריים ומתחלפים לעתים קרובות ויש צורך עליון לתת את הדעת לנושא חשוב זה ולדאוג ליתר יציבות. וזה זכרון גם לחלוקה שווה יותר בנטל האחריות. לסיום, המטבח היום מקום בעים לעבודה ובהחלט מומלץ לחברות שמחפשות קצת "שבוי" כמוני, ואם יצאתי ממנו - לא ביוזמתי יצאתי.

עדה.

-/-/-/-/-/-/-/-

ס מ י צ ר ז ק ל ט י ם
=====

זמן רב עבר כבר מאז התקיים הארוע שבקרא "סמינר בקלטים, ובו השתתפו אנו וכן משפ' עמית. אך מי שמכיר אותי - יודע שלשבת זה לא בדיוק התחביב שלי לכן הדוות לחברים התאחד, ואתכם הסליחה. אתחיל דווקא מהסוף.

מעביבת היתה תגובתם של החברים כשהזרנו. כולם כאחד (כל מי שהתייחס) אמרו אותו המשפט. "בו זקל טתם? וזו תגובה בהחלט מסקרנת, בוודאי שבאמרה בבדיחות הדעת - אך מעבין לדעת - מה חושבים החברים על סמינר שכזה? מה הם מדמיינים שמתבצע שם? לכן בא מאמר זה להשיב על כל השאלות - מה היה שם? על מה דובר? איך ועל ידי מי?

הסמינר התקיים בבארות יצחק במשך 6 ימים. השעות במקום היתה בעימה ולבנית ועל כך כל הכבוד למארגנים מבארות יצחק שלא חסכו מאיתנו דבר. המשתתפים: מגוון מעבין של אנשים שהמשותף להם - בסיון להקלט במסגרת הקיבוצית. היו שם מתנדבים מחו"ל, בחלאי"ם, בני משק ובנות זוגם הנקלטות (ולהיפך). רובם צעירים וללא ילדים עדיין (לכמה מהם תיבוקות). זוג אחד שבמצא בלביא - במצב דומה לשלנו. השוני ביבנו לבינו - שהם הופנו לביא ע"י הקיבוץ הדתי מבלי שהיכירו קודם לכן את המשקים והאנשים - מה שאיננו כך לגבינו. סידת צבי (אם אינני טועה) היה המשק היחיד שלא שלח משתתפים, מסיבות השמורות עמו.

נקודה חשובה לציין: העובדה שמספר בני (בנות) משק הצטרפו לבנות (בני) זוגם הנקלטים - הוסיפה ענין, תוכן ונקודות השקפה שונות לאורך כל הסמינר. שלא תחשבו שעשינו שם חיים... זמן הפעילות משעה 7.30 - (אחרי תפילה וא. בוקר) בשיעור תורה יומי עד 12.30. ארוחת צהרים ומנוחה זמ- 15.30 - 22.00. ועכשיו לעבין התוכן: הנושאים היו מגוונים מאד וכן שיטות העברת החומר. הועלו מרבית הנושאים המעביבים "אנשים חדשים בקיבוץ"

החל מהרצאות:

- א. עקרונות תודה ועבודה - מפי יוחנן בן יעקב ויעקב צור.
 - ב. תקבון הקיבוץ - הישן והמתחדש בנושאים שונים.
 - ג. בודמות התנהגות דתית - מפי יוסקה אחיטוב - נושא שכמונן עורר ויכוח סוער (כשם שמעורר אצלנו).
 - ד. העבודה כערך (כמונן מפי איש שדה אליהו) - שאול אניאל.
 - ה. צעירות והתיישבות הצעירה של הקיבוץ הדתי - מפי אליעזר שפיר.
- מספר הרצאות חשובות התבטלו, מסיבות הקשורות במדעים, וחבל מאד (לי במיוחד).

קבוץ - קיבוץ - קיבוץ - קיבוץ - קיבוץ - קיבוץ - קיבוץ - קיבוץ

אחת - החינוך בקיבוץ - מפי טובה אילן
השניה - ההקצנה הדתית בבני-עקיבא - מפי אמנון שפירא.
את טובה אילן התליפה, ביום החמישי דינה אמיר, בשיחה על החינוך בקיבוץ. אבחנו
לא שמענו אותה, כי הקדמנו את בסיעתנו הביתה בחצי יום.
לשבת אפשר לציין מספר אנשים שריתקו את המשתתפים (אותי, בכל אופן, מאד):
הראשון - אלי ברמן - מזכיר פנים של בארות יצחק-שבשחתותיו המענינות, הכנות
והמאלפות, הביא בפנינו את המציאות הקיבוצית (החברתית בעיקר) ובעיותיה.
המוטו שלו כמזכיר פנים - הוא לא לטאטא בעיות מתחת לשולחן, אפילו אם הן לא
נעימות לביצוע. יחד עם זה, תוך התחשבות מירבית בנקודות הרגישות של כל אחד ואחד.
השילוב של שתי תחושות אלו מלוות אותו, כמזכיר פנים, לאורך כל הדרך - והוא
מנסה להתמודד איתן עד כמה שאפשר - בלי לוותר על אחת משתי האפשרויות. הוא הביא
דוגמאות מהמתרחש במשקו ובכך המחיש את הנושא.
ב. אברהם פילובין (נדמה לי גם כן מבארות יצחק) שעמו בפגשנו מספר פעמים.
פעם אחת בפגישת ההיכרות יוצאת הדופן שערך למשתתפים.
פעם שניה ושלישית בנושא הכלכלה הקיבוצית.
המתקן אצלו זה, שטף הדיבור, המרץ השופע ממנו. גם אצלו הכנות. הדוגמאות
מהמציאות הוסיפו לשיחותיו ענין ועירנות.
הנושא: בעיות קליטה בקיבוץ הועלה לבחור מספר פעמים באופנים אחדים - ע"י דוגמאות
מתוך ארועים שונים. לרוב ניתוח המקרה היה בקבוצות דיון קטנות, ועל כל קבוצה היה
להחליט לאור המקרה שהובא בפניה האם לקלוט או לדחות אותם בקלטים.
בפעם אחרת - הועבר נושא הקליטה כדיון באסיפת חברים. מספר חברים קבלו תפקידים,
ועליהם היה ליצגם "באסיפה". על כולנו היה בסופו של דבר להכריע ולהצביע. המטרה
היתה לתת לנו את התחושה של החברים עצמם באסיפת החברים - כשעליהם להצביע בעד
או נגד תוך ראית כל הצדדים.
נושא חשוב שחזר - הוא לימודים וקליטה, עדיפות למי? לנקלטים או לבנים
וכיורצא בזה?
הבעיה של חריגה מהתקנון או מהתור ללימודים או הליכה והצמדות לקו שנקבע תוך
הסתכנות בעזיבה?
תאמינו לי "קשה להיות קיבוצניק" ואתם בודאי יודעים זאת טוב ממני.
בעיות של קליטת בנים, בעיות קליטה של בנות זוג או בני זוג של בני ובנות משק.
בעיות שגם אתם פה במשק בתקלתם בהם והייתם חייבים להחליט.
כל זה הועלה בפנינו שם בסמינר וטוב שהועלה.
נושא מענין ומעיק במיוחד, על נקלטים - "הדרכוש בקיבוץ" לא היה כלל בתיכנון
הסמינר, ולאחר דרישה הוא הועבר ע"י אלי ברמן, בשיחה מאד רצינית ומענינת.
במידה מסוימת הועלה הנושא ע"י צמד בחמד - אסתר תדהר ומיץ חפץ תחת הנושא:
"ערכי הקב"ד מול המציאות". תוך משחק מענין הם "הכריחו" כל אחד באופן אישי
להחליט - איזה קיבוץ הוא רוצה? ליברלי, או שמרני - איזו דרגת התערבות בעניני
הפרט היה רוצה בקיבוץ? המיוחד היה דוקא צורת המשחק. הועמדו כסאות בשורה ארוכה
כמספר המשתתפים: קצה אחד של השורה - יצג התערבות מוחלטת קצה שני של השורה -
יצג ליברליות גמורה. כל אחד היה צריך להתישב בכסא שלפי דעתו מייצג את תחום
ההתערבות המקובל עליו.
היתה מבוכה לכמה דגעים - "לכזו חשיפה לא ציפיינו" אך הדבר דרש מכל אחד להיות
כן עם עצמו (ובשביל עצמו). ללא לחץ של זמן נתנו לכל אחד להתישב בדיוק כפי שהוא
חושב.
והתוצאה: רוב בציגלי שדה אליהו, והקיבוצים מעלה גלבוע ובית רימון בתישבו

בצד ההתערבות המוחלטת. בצד הליברליות המוחלטת: התישבו בעיקר עירוניים הבקלטים בקבוצים ותיקים לרוב.

מרבית המשתתפים התישבו בין 2 הקצוות והויכוחים סערו בקבוצות עצמם - כי כל קבוצה התבקשה להציג את דעתה ולצמק.

הדיון בבעיות אלו מוכר גם זו במשק, באלו תחומים של חיי הפרט ושאי המשק להתערב. לא היה צורך בסיכום - המטרה היתה, העלאת הבעיה ובסיווגת ההתמודדות איתה תוך כדי משחק התברר, שגם אלו שהתישבו בצד הליברלי טענו, שאי אפשר לקיים קיבוץ עם ליברליות מוחלטת - אך ציינו שבעיקר בתחום 4 האמות מבחינת רכוש, ציוד, כספים וכד' צריכים להרשות לעשות כרצונם ולא לחטט בקרביו. ויכוח זה ידוע ואינני עומדת לפרטו.

התאורדרנו בשני מופעים:

1. הצגת יחיד של יוסף כרמון מסעד "תמונות מחיי קיבוץ" (מומלץ מאד).
 2. ביקור בבית התפוצות.
- אם נסכם את השבוע המרוכז הזה - היה זחוף והיה טוב לשמוע, לחשוב, לבסרת להתמודד עם בעיות עקרוניות ולהורכת שאינך לבדך בהתלבטויותך. לשמוע מפי ורתקי ואריות הקבה"ד - ש"קייבוצניק טוב אינו מפסיק להתלבט ולחשוב על דרכו בקיבוץ גם אחרי 20 שנה - וטוב שכך הדבר". מעודד את אלו שמתלבטים וצריכים להחליט.

שדית.

---/---/---/---/---/---/---/---/---

ש ל ו ש ה י מ י ל י מ ו ד

=====

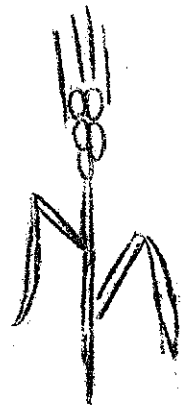
ההרגשה המיוחדת שליותה אותי בשלושת ימי העיון במכון יהודית, היתה תחושה של יציאה מהשגרה, ויחד איתה מחשבה של איך מישמים את הנלמד, בשגרה, ביום יום? בפלא, שאתה מרחיב את הדעת, ומשיג במחשבתך דברים שלא הגית בהם, ובוד בוד עם ההתחדשות והמיוחדות, אלו דברים השייכים כל כך למציאות שלך.

סיכום שלושת ימי העיון, לגבי, היה הרצאה בנושא לימוד תורה לנשים. מתוך קריאה בין השורות, בעיקר בספר המצוות לרמב"ם, ומתוך נסיון להבנת מהלכי החיים השוררים בתוכנו היום, למדנו על חובת הנשים בלימוד תורה. חובה כלפי עצמנו, הנשים, המרבנות לעסוק בחיבור, כלפי ילדינו וכלפי המשכיות דרך המחשבה ואורח החיים היהודי. נאמר לנו, כי מכון יהודית פותח עצמו משך השנה לנשים מהקיבוץ הדתי, ובכלל לא רק נסמבריונים. הרוח, האוירה והלכי הדעות דומים במידה רבה לרוח הקבה"ד. קטובתי אבל מציוני הפעוט כדאי לבסות ולטעום מהים הזה.

מרב.

---/---/---/---/---/---/---/---/---

ע ד מ ת י??

=====

... לאחר שהתיאשתי מלהשתעשע ברעיון שבצליח בסיוע סדרן העבודה להתארגן ולהעלות 60 טון חציר משפעה למתקן, התקשרתי למיודענו אחמד (שם בדוי) קבלן החבילות.
 מעבר לקו ענה לי קול עבה.
 - "חציר שבולת, בבקשה 400 שקל לטון!
 - 400 שקל?! בשנה שעברה המחיר היה 100 שקל. אמרתי.
 - 400 שקל ולא גרוש פחות - אמר הקבלן בקול גס ולגלגני והוסיף "לא רוצה, תעשה גיוס חברים"
 - "תודה" אמרתי וטרקתי את השופפרת.

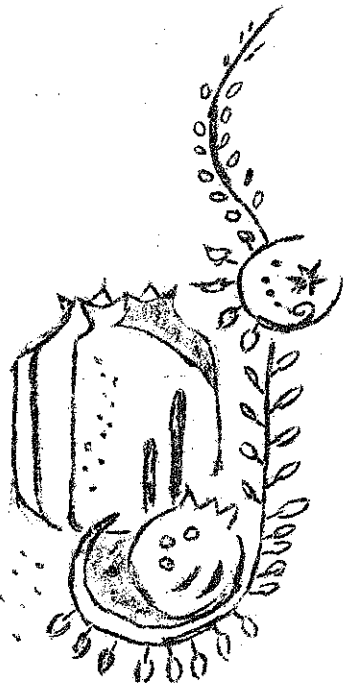
עד מתי ירמסו עקרונותינו ע"י שיקולים כלכליים קרים? עד מתי נהיה תלויים ונתחבן לחסדי קבלן ערבי מהמיר מחירים? האין עבודה זו משתווה לעבודות אחרות?

קשה בשעה זו לענות לשאלות מביכות אלה. אך להעדכתי חייבים אנו לתת פתרון הן במשאבים והן בזמן. ויפה שעה אחת קודם.

מאמר זה נכתב לפני כחודש בעידנא דריתחא. מאז הועלו משפעה 85 טון חציר שבולת ואספסת על ידי צוות הענף בסיוע אנשי הרפת ומספר מתנדבים. יישר כח לעוסקים במלאכה. ומי יתן ולא נזדקק עוד לעזרתו "האדינה" של אותו קבלן.

מוטי ודבר.

-/-/-/-/-/-/-/-/-/-/-/-/-/-/-/-

Inne en